

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KÖY YÖNETİMİ:
YOZGAT/ŞEFAATLİ İLÇESİ KÖY ÖRNEKLERİ İLE BİR ALAN
ARAŞTIRMASI***

Mertcan ARITÜRK¹

Öğr.Gör.

Yozgat Bozok Üniversitesi, Şefaath Meslek Yüksekokulu

E-mail: mertcan.ariturk@yobu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2752-7008

Öz

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi ülkemizin tamamında da etkisini hissettirmiştir. Covid-19 Pandemisinin sağlık açısından etkilerinin yanı sıra sosyal, ekonomik, psikolojik, yönetsel etkileri de tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bazı değişimlere yol açmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan köy yönetimleri ise yerel yönetim unsurlarının en küçüğü olmakla birlikte hizmet sunduğu halkla birlikte var oluşunu devam ettiren yönetimde katılım kavramının doğrudan etkisini hissettirdiği birimlerdir.

T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Komisyonu tarafından 30 Mayıs 2021 tarihinde onaylanan, Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 30.06.2021 tarih 23-10 sayı ile araştırma izni alınan bu çalışmanın; Covid-19 pandemisinin yerel yönetimlere etkisi üzerine yapılan çalışmalarla birlikte literatüre katkı sunması arzulanmıştır. Çalışmanın genel hatları köy yönetimlerinin Covid-19

* Bu çalışmada bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur.

Bu çalışma için Yozgat Bozok Üniversitesi'nin 30.06.2021 tarihli ve 23-10 sayılı Üniversite Etik Kurulu Kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

¹ **Sorumlu Yazar:** mertcan.ariturk@yobu.edu.tr

Atf (APA): Arıtürk, M., (2021), COVID-19 Pandemi Sürecinde Köy Yönetimi: Yozgat/Şefaathli İlçesi Köy Örnekleri ile Bir Alan Araştırması, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 13 (2): 210-229.

Lisans: Bu makalenin kullanım izni Creative Commons Attribution-NoCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) lisansı aracılığıyla bedelsiz sunulmaktadır.

salgınında görev ve yetkilerinin neler olduğu ve nasıl çalışmalar yaptıkları soruları üzerine oluşturulmuştur. Köy yönetimlerinin Covid-19 salgını sürecinde nasıl bir yol izlediğini objektif bir değerlendirmeye tabi tutmak amacıyla Yozgat/Şefaattli ilçesine bağlı Sarıkent, Kuzayca ve Paşaköy köy yönetimleri örneklem olarak alınıp yerinde gözlem ve yüzyüze görüşme yöntemiyle betimsel bir içerik analizi yapılmıştır. Ortaya konulan içerik analizi neticesinde; öne çıkan bulgular arasında, köy yönetimleri maddi olanakların kısıtlı olmasına karşın, salgın sürecinde, yetkilendirilmeksizin yeni görevler üstlendikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Köy Yönetimi, Yerel Yönetimler

Alan Tanımı: Yerel Yönetimler

VILLAGE MANAGERMENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC: A FIELD RESEARCH WITH VILLAGE SAMPLES OF YOZGAT/ŞEFAATLİ DISTRICT

Abstract

The Covid-19 Pandemic, wich has affected the whole World, has made its impact felt throughout our contry. In addition to the health effectes of the Covid-19 Pandemic, its social, economic, psychological and managerial effects have led to some changes in our country as well as in the whole world. The village administrations, discussed within the scope of the study, on the other hand, are the units where the concept of participation in the administration, which continues to exist together with the people it serves, is the smallest of the local government elements.

T.R. This study, which was approved by the Ministry of Health Scientific Research Commission on May 30, 2021, and permission was obtained from the Ethics Commission of Yozgat Bozok Universsity, dated 30.06.2021 with the number 23-10; it is desired to contribute to the literatüre together with the studies on the impact of the Covid-19 pandemic on local governments. The general lines of the study were formed on the questions of what the duties and authorities of the village administrations are in the Covid-19 epidemic and how they work. In response to the aforementioned questions, Sarıkent, Kuzayca and Paşaköy village administrations of the Yozgat/Şefaattli district were taken as samples and a descriptive content analysis was conducted with the method of on-site observation and face to-face interview in order to objectively evaluate. As a result of the content analysis revealed; Among the prominent findings, it was observed that

although the financial opportunities of the village administrations were limited, they took on new duties without being authorized during the epidemic process.

Key Words: Covid-19, Pandemic, Village Management, Local Governments

Jel Codes: H75, I12, R5

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve ardından tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi ülkemizde de dönem dönem artış göstererek etkisini hissettirmiştir. Bu etkinin kapsamını değerlendirirken elbette ki sadece sağlık sistemi çerçevesinde düşünülmemesi gerekir. Öyle ki Covid-19 pandemisi dünyanın tamamında çok çeşitli şekillerde değişimlere yol açmıştır. Bu değişimlerden etkilenen alanların başında pek tabii sağlık gelmektedir. Fakat insanların yaşam standartlarının değişmesiyle birlikte toplumların psikolojik, ekonomik ve sosyal durumlarına etkisi ve gerek yerel gerek ulusal yönetimlerdeki etkileri gözlemlenmiş olup belki de bazı etkileri ve getirdiği yenilikler çok uzun yıllar hayatımızda yer edecek konuma gelmiştir.

Covid-19 pandemisinin ekonomik anlamda etkilerine bakıldığında durağanlığın ardından artan talep ile günümüzde dahi enflasyonist bir baskı devam etmektedir. Bununla birlikte her toplumda öncelikli alan olarak görülen eğitim öğretim faaliyetleri sekteye uğramış ve halen çevrimiçi uzaktan eğitim modelleri ile eğitim öğretim sürdürülmektedir. Hatta pandemi sonrası dönemde yüz yüze ve çevrimiçi olmak üzere karma bir eğitim modeli benimseneceği düşünülmektedir. Yerel yönetimler de bu doğrultuda pandeminin getirmiş olduğu değişimlere ayak uydurma çalışmaları devam etmekte özellikle çeşitli vergi kira gibi yerel yönetim gelirlerinde yapılandırma usulüyle vatandaşa destek olunmakla birlikte e-belediye gibi hizmetlerin artırıldığı gözlemlenmektedir. Bu değerlendirmeler ışığında; Covid-19 pandemisiyle birlikte yerel yönetimlerin de üzerine düşen sorumlulukların arttığı veya çeşitlendiği göz önünde bulundurularak, çalışma kapsamında köy yönetimlerinin yerel yönetimlerin en küçük birimi olarak pandemi sürecinde işlevselliği ve etkisi tartışmaya açılmıştır. Çalışmanın genel hatları köy yönetimlerinin Covid-19 salgını sırasında görev ve yetkilerinin neler olduğu, alt yapısal özelliklerinin katkısı yahut dezavantajı, sağlanan desteklerin ne yönde ilerlediği ve nasıl yönetildiği soruları üzerine oluşturulmuştur.

Çalışmanın amacı doğrultusunda ekonomik sosyal ve demografik yapısı gereğince tarıma ve hayvancılığa dayalı yaşamın geliştiği Yozgat ilinin Şefaattli ilçesine bağlı Paşaköy, Sarıkent ve Kuzayca köyleri özelinde bir alan araştırması yapılarak

tartışma konusuna değer katmak hedeflenmiştir. Öyle ki bölgesel anlamda bakıldığında ülkemizde köy yönetimleri bünyesinde yaşayan nüfusun fazlalığı, köy yönetimlerinin işlevselliğinin görece diğer bölgelere göre daha gerekli olduğu bir coğrafyada; Covid-19 pandemisi sürecinde köy yönetimlerinin durumunun analiz edilmiş olması genel durumu değerlendirebilmek adına önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışmada köy yönetimleri ve Covid-19 Pandemisi kavramsal çerçevesinde bahsi geçen köy yönetimleri ile yapılan yüz yüze görüşmeler ve yerinde gözlem metodu benimsenerek elde edilen bulgular betimsel içerik analizi ile değerlendirmeye tabi tutulmuş ve konuya objektif bir bakış açısı kazandırılarak literatüre katkı sunmak hedeflenmiştir.

2. COVID-19 PANDEMİSİ VE KÖY YÖNETİMLERİ

Covid-19 Pandemi sürecinde köy yönetimlerinin durumunu değerlendirmek üzere yapılan bu çalışmada iki kavram üzerinde durulmaktadır. Covid-19 Pandemisi ve Köy Yönetimi kavramları çalışmada bir çerçeve oluşturması bakımından aşağıda sunulmuştur.

Köy Yönetimleri: Öncelikle köy yönetimlerinin ülkemizdeki varlığına değinmek gerekirse; Türkiye Cumhuriyeti'nde bilindiği üzere yerel yönetim birlikleri üçe ayrılmaktadır. Bunlar; Belediye yönetimleri, il özel idareleri ve köyler olarak sıralanmaktadır. Ülkemizde cumhuriyet ilanı öncesinde köy yönetimlerinin yerel yönetim birimleri olarak karşımıza çıkması 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi'ne, ardından 1870 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi'ne, daha sonra 1876 tarihli Bucakların Yönetimi Hakkındaki Tüzük'e (İdare-i Nevahi) ve 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunlarına dayanmaktadır (Ecemiş, 2008:1; Toprak, 2006:312).

Osmanlı yönetim yapısında “karye” olarak tanımlanan ve bu yapıda oldukça geniş bir yeri olan köy yönetimlerinin en küçük yerel yönetim birlikleri olarak yapı ve işlevleri 1924 yılında yayımlanan 442 sayılı köy kanunu ile belirlenmiştir (Çukurçayır, 2015:288). Köyler nüfusu iki binden az olan yerleşim birimlerinde oluşturulan yerel yönetim birimleridir (442 Sayılı Kanun, Md:1). Genellikle kırsal bölgelerde bulunan nüfus açısından belirtildiği üzere nispeten daha küçük ölçekli olan ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılığa dayanan yerleşimler olarak karşımıza çıkan köyler, tüzel kişiliğe sahip en küçük yerleşim birimleridir (Eldem H., 2015:41).

Köy yönetimlerinin salgın hastalıklara karşın görevleri 442 sayılı köy kanununda zorunlu görevler arasında belirtilmektedir. Örneğin sıtma ile mücadele köy yönetimlerinin zorunlu görevleri arasında sayılan bir husustur ki buradan

hareketle denilebilir ki köy yönetimleri salgınlara karşın kanun ile yetkilendirilmiştir (1924: 442 Sayılı Köy Kanunu).

Köy kanunu ile belirtilen zorunlu görevlere karşın salgın hastalık özelinde yahut diğer maddeler için ayrı bir bütçe tahsis edilmemektedir. Köy yönetiminin bütçesel olarak köy kanununda bütçe hazırlamalarına ilişkin olarak hüküm bulunmamaktadır, bütçeler 1942 Tarihli Köy İdareleri Hesap Talimatı'na göre hazırlanmaktadır (Sezer, 2015:99). Genel bütçe vergi gelirlerinden pay alma hakkı da olmayan köy yönetimlerinin köy kanunu ile belirlenmiş birkaç kalem geliri bulunmaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2004:266).

Köy yönetimlerinin kimlerden nasıl oluştuğu ise yine 442 sayılı kanunda belirtilmektedir; “*Her köyde bir köy derneği, bir köy muhtarı, bir de ihtiyar meclisi bulunur*”. Covid-19 Pandemisinde de Köy Kanunu kapsamında belirlenen yönetim organları çeşitli görevler üstlenmişlerdir.

Köy yönetimlerinin görev yetki ve yapılarını belirleyen 442 Sayılı Köy Kanunu çıkarıldığı tarih itibariyle günümüz dünyasında eksikliklerini iyiden iyiye hissettirmektedir. Bu sebeple 2000’li yıllardan itibaren köy kanununda reform, aralıklarla gündeme gelmekle birlikte henüz bir reform yapılabilmiş değildir. Ayrıca Türkiye’de kırdan kente göç neticesinde köy nüfusları ve işlevselliği günden güne azalmaktadır.

Covid-19 Pandemisi elbette ki kırsalda nüfus hareketliliğini de etkilemiştir. Salgın hastalık olarak Covid-19; toplu yaşam alanlarında daha fazla yayılım göstermiş ve ölümlere yol açmış ve bununla birlikte ekonomik ve sosyal alanlarda değişime neden olmuştur (Bayhan, 2020:40). Böylelikle covid-19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalar, çeşitli zamanlarda sokağa çıkma yasakları ve kalabalık ortamlardan insanların kaçınması sonucunda kırsal kesime az da olsa ters göç gözlemlenmiştir. Kırsal alanlarda yapılan ikincil yerleşim olarak düşünülen yerleşim yerlerinde artış görülmüştür (Sürer, 2021).

Covid-19 Pandemisi: İkinci olarak kavramsal açıdan Covid-19 Pandemisi’ne bakmak gerekirse: 31 Aralık 2019 tarihinde Çin’in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde Sars-Cov-2 virüsü sonucu meydana gelen, daha sonradan tüm dünyada bilinecek adıyla Covid-19 hastalığı (WHO., 2020b) çok kısa bir sürede tüm dünyaya yayılarak küresel ölçekte bir pandemiye neden olmuştur (Dikmen, A., vd., 2020:29-30). 12 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından bu salgın pandemi olarak ilan edilmiş ve Türkiye’de ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde gözlemlenmiştir (Budak, F., Korkmaz, Ş., 2020:62). Pandemi olarak Covid-19 doğal bir afet gibi seyretmiş çeşitli alışkanlıkları ve şehir ve dahi kırsalda yaşam

standartlarını değiştirmiştir (Özduru, 2020:18). Covid-19 Pandemisi ülkemizde ve dünyada birçok farklı alanda etkisini hissettirmiş, sağlık açısından getirdiği değişimler ve zorlukların yanı sıra sosyal, ekonomik, psikolojik ve siyasal etkileri de tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de uzun yıllar toplumun yaşamını etkileyecek boyutlara ulaşmıştır.

Covid-19 pandemisinin kaynağı ve hastalığın seyri hakkında bahsetmek gerekirse; Koronavirüsler (COV) geniş bir virüs topluluğudur, α (Alfa), β (Beta), γ (Gama) ve δ (Delta) olmak üzere 4 ana cinsten oluşmaktadır ve Alfa ile Beta memelileri enfekte ederken Delta ve Gama cinsleri ile kuşları enfekte etmektedir (Dikmen, A., vd., 2020:30). Covid-19 insanlarda ise damlacık yolu ve hasta kişilerin öksürme veya hapşırması ile yüzeylerde bıraktığı damlacıklara temas yoluyla bulaşmaktadır, asemptomatik denilen hastalık belirtisi göstermeyen hastaların yayılımı artırdığı da bilinmektedir (Wu D., vd., 2020:1201). Covid-19'un bilinen belirtileri; yüksek ateş, kuru öksürük ve yorgunluktur. Bu belirtiler genellikle hastalığın beşinci gününde ortaya çıkmakla birlikte bazı vakalarda; ikinci günden on dördüncü güne kadar olan aralıkta da görülebilmektedir (WHO, 2020a; Johns Hopkins, 2020).

Türkiye'de salgına yönelik sağlık alt yapısının oluşturulması ve önlemlerin alınması amacıyla gerçekleştirilen girişimler için oldukça erken davranılmıştır denilebilir. Öyle ki 10 Ocak 2020 tarihinde henüz ülkede vaka tespit edilmeden ve mart ayı ortasında DSÖ'nün bunu bir salgın olarak kabul etmesinden önce, COVID-19 Bilim Kurulu'nu kurmuştur (Kutku, 2020:339). Türkiye'de Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın 11 Mart 2020 tarihinde (Avrupa temaslı bir kişiden kaynaklı) bir hastada teşhis konulduğunu ilan etmesinin ardından hızla yayılmaya devam eden Covid-19; çeşitli tedbirleri ve değişimleri de ardında getirmiştir (Negiz N., vd. 2021:29). Salgın seyrine göre kimi işletmeler belirli sürelerde kapatılmış bazı günler ve zamanlarda sokağa çıkma yasakları getirilmiştir. Yine 2020 mart ayı içinde ulaşım açısından yoğunluğun önlenmesi ve hareketin azaltılmasıyla salgın yayılımının önlenebilirliği düşüncesi ile uçak otobüs seferlerine yönelik genelgeler yayımlanmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2020). Bununla birlikte bir takım kurum kuruluşlar ve sektörler bu yasaklarda esnetmeler yapılmış ekonomik ve sosyal yaşamın devamının sağlanmasına çalışılmıştır. Buna yönelik olarak ülkede hayata geçirilen Vefa Destek Gurupları uygulamasıyla pandemi sürecinin etkilerinin azaltılmasına yönelik olarak özellikle karantina süreçlerinde vatandaşların yaşamsal ihtiyaçlarının evlerinden çıkmadan giderilmesine çalışılmış ve bunda ciddi bir katkı sağladığı gözlemlenmiştir (Negiz N., vd., 2021:115). Dönem içinde pandemi sürecinde gıda teminin aksamaması için özellikle kırsal kesimde yaşayan ve geçimini çiftçilik ve hayvancılıktan

sağlayan çalışmanın da konusu olan köy yönetimleri ve köy halkı genel olarak bahsi geçen yasaklardan muaf tutularak ekonomik yaşamlarını devam ettirmişlerdir.

21. Yüzyılın en büyük sağlık sorununa karşın tüm dünyada alınan çeşitli tedbirler salgının seyrini değiştirse de durdurmaya yetmemiştir. Salgının durdurulması için çeşitli aşilar geliştirilmiş ve ülkemizde de bu aşılardan iki tipi kullanılmaktadır. Bunlar; Sinovac ve Biontech ismiyle bilinen aşılardır. Sinovac geleneksel aşı geliştirme yöntemleri benimsenerek Çin merkezli bir şirketin, virüsün laboratuvar ortamında üretilip inaktif hale getirilmesiyle ürettiği bir aşıdır (Yavuz E., 2021:227,231). Biontech aşısı ise bir Alman şirketi olan BioNTech ile Amerikan şirketi olan Pfizer'ın birlikte geliştirdiği mRNA bazlı aşıdır (Sharma, O., 2020:11). mRNA aşılarında temel amaç S protein üretimi ile meydana gelen antijenik uyarı ile hem humoral (B hücre yanıtı) hem de hücresel bağışıklık yanıtın oluşmasını sağlamaktır (Önder K., vd., 2021:172). Aşıların hastalığın yayılmasını durdurma konusunda ve yan etkileri üzerine araştırmalar devam etmekle birlikte pandeminin sonlandırılması için şu ana kadar geliştirilmiş en etkili uygulama olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda ülkemizde de ciddi bir şekilde aşılama kampanyaları yürütülmekte ve çalışmanın konusu olan köylerde de bu aşılama uygulamaları gerçekleştirilmektedir.

3. KIRSALDA PANDEMİ DENEYİMİ YOZGAT/ŞEFAATLİ İLÇESİ KÖYLERİNE YÖNELİK SAHA ARAŞTIRMASI

Covid-19 pandemisi ile ilgili olarak yahut köy yönetimleri ile doğrudan ilişkili olan yerli ve yabancı yayın ve literatürdeki kaynak sayısı değerlendirildiğinde oldukça değerli bir birikim gözlemlenmektedir. Yerel yönetimler ve Covid-19 pandemisi üzerine de yapılan çalışmalar mevcut olmakla birlikte Viral Çağda Kent ve Kentsel Bağışıklık isimli Tübitak destekli proje ile kaleme alınan ve Mart 2021'de yayımlanan kitap bunlardan biridir. Bahsi geçen çalışmada kentsel alanların pandemi sürecindeki etkisine vurgu yapılmakla birlikte yerinde hizmet kavramı çerçevesinde yerel yönetimlerin rolüne değinilmiştir (Albayrak, 2021:376). Çalışma kapsamında ise ele alınan konu bakımından literatür değerlendirilmesi yapıldığında; köy yönetimlerinin covid-19 pandemi sürecindeki çalışmaları veya mevcudiyeti hususunda literatürün kısır kaldığı gözlemlenmiştir. Kırsal alanda Covid-19 pandemisinin ülkemizdeki etkileri üzerine köy yönetimlerini ele alan bir çalışma gözlemlenmemiş olmakla birlikte salgın hususunda yapılan araştırmalarda elbette ki sağlık sistemi ve alt yapısı konusu öncelikli alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat literatür incelemesinde kırsal alandaki sağlık sistemi, kırsal yaşayan nüfusa yönelik sağlık araştırmaları

gözlemlenmiş olmakla birlikte pandeminin kırsal alanlardaki sağlık alt yapısı üzerine etkileri konusunda da literatürün eksik kaldığı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında Yozgat Şefaati İlçesi'ne bağılı bulunan, nüfus bakımından en yoğun ilk üç köy yönetiminin pandemi sürecinde çalışma ve katkılarının örneklem olarak alınmış olup ülkemizde yaşanan Covid-19 Pandemisi sürecinde köy yönetimlerinin etkililiğı yahut yetersizliğı değerlendirmeye alınmıştır. Bununla birlikte elde edilen veriler ile köy yönetimlerinin pandemi sürecinde görev ve yetkilerinin neler olduğu köy yönetimlerine yapılan destek veya köy yönetimlerinden sağlanan katkının değerlendirilmesi yönünde literatüre katkı sunmak hedeflenmiştir. Böylelikle belirtildiğı üzere Covid-19 ve köy yönetimleri ya da kırsal alanlarda Covid-19 pandemisinin etkileri üzerine eksik kaldığı düşünölen literatüre kaynak aktarımı sağlanmaya çalışılmıştır.

3.1. Çalışmanın Amacı Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmanın, Covid-19 pandemisinin yerel yönetimlere etkisi üzerine yapılan çeşitli araştırmalarla birlikte literatüre katkı sunması hedeflenmiştir. Pandemi sürecinin kırsal kesimde nasıl deneyimler yarattığı tespit edilmeye çalışılmış ve buna yönelik araştırmaların eksik kaldığı gözlemlenerek bahsi geçen eksikliği gidermek temel amaç edinilmiştir.

Merkezi idare tarafından belirlenen kamu politikaları yasalar yoluyla resmîyet kazanmasının ardından sistem içinde merkezi hükümetten kent ve kırsala doğru bir akış göstermektedir (Negiz N., vd. 2021:86). İşte bu akış içinde yerel yönetimlerin en küçük birimi olarak faaliyet gösteren köy yönetimleri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Kırsal kesimde Covid-19 pandemisinin köy yönetimleri yaşattığı deneyimleri ele almak üzere yapılan çalışmada; köy yönetimlerine bağılı nüfusun daha fazla olduğu kırsala dayalı ekonomik ve sosyal yaşamın geliştiğı; barındırdığı nüfusun büyük bir bölümünün kırsal geçim kaynakları vasıtasıyla hayatına devam ettiğı bir bölge incelenmiştir. Çalışma kapsamında ele alınan Yozgat Şefaati İlçesine bağılı kırk bir (41) köy bulunmaktadır. Sarıkent, Kuzayca ve Paşaköy köy yönetimleri bu köyler arasında en fazla nüfusa sahip köyler olmakla birlikte belirtildiğı üzere Türkiye geneli köy nüfusu ortalamasının da üstünde bir nüfus yoğunluğuna sahiptir. Örneklem olarak özellikle bu köylerin seçilmiş olması Covid-19 vakalarının ve Covid-19 kaynaklı vefatların köylerde diğer köylere nazaran daha fazla görülmesidir. Bu sebeple araştırma konusuna yönelik daha nitelikli bulgular elde edilmiştir. Belirtilen köylerin muhtarları ile yerinde yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş olup açık uçlu yarı yapılandırılmış sorular ile pandeminin getirdiğı köy yönetimleri

üzerindeki etkiler değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda köy muhtarları ile yapılan görüşmelerde kendilerine yöneltilen sorular şu şekildedir;

- 1- Köyünüzde kaç kişide Covid-19 hastalığı görülmüştür?
- 2- Köyünüzde kaç kişi Covid-19 hastalığı nedeniyle vefat etmiştir?
- 3- Köyünüzde sağlık ocağı veya eczane bulunmakta mı? Varsa kaç adet? Aile hekimi ziyaretleri haftalık aylık periyotlarda kaç kez gerçekleştiriliyor?
- 4- Pandemi sürecinde mali olarak köy yönetimine destek aldınız mı? Mali destek sağlanmışsa nüfusa oranla ne kadardır ve bu destek hangi kurum veya kişiden sağlanmıştır?
- 5- Pandemi sürecinde geçmiş dönemlerden farklı olarak tarım ve hayvancılığa yönelik ne gibi destekler sağlanmıştır? Bu desteklerden köy halkı ne ölçüde yararlanmıştı?
- 6- Pandemi sürecinde köy halkının sağlık hizmetlerine ulaşımında (tedavi, fiyasyon vs) nasıl bir görev üstlendiniz?
- 7- Covid-19 'a karşı aşılama çalışmalarında ne tür görevler üstlendiniz? Köyünüzdeki aşılama çalışmaları hakkında bilgi verebilir misiniz?

Yukarıda belirtilen yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular ile yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular nitel araştırma yöntemlerinden betimsel içerik analizi ile değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Değerlendirme sonunda ele alınan bulgular ve sonuçlar çalışmanın ilerleyen bölümlerinde tablolaştırılarak nitel veri analiz yönteminin benimsenmesi doğrultusunda aktarılmıştır.

Ayrıca çalışma alanındaki köy yönetimlerinden elde edilen bulguları teyit amaçlı olarak köy yönetimleri ile kolluk görevleri bağlamında doğrudan ilişkide olan Şefaati İlçe Jandarma Karakolu ve sağlık alt yapısı ve aşılama çalışmalarında birlikte hareket ettikleri Şefaati Toplum Sağlığı Merkezi ile de yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilerleyen başlıklarında bu görüşmeler vasıtasıyla elde edilen bulgulara da değinilmiştir.

3.2. Bulgular

Çalışma kapsamında; araştırma alanına ilişkin bilgiler ve örneklem olarak seçilen köy yönetimlerinden elde edilen bulgular, köy yönetimlerindeki demografik veriler aşağıdaki başlıklar altında detaylandırılmıştır.

3.2.1. Demografik Bulgular

Yozgat Şefaati İlçesine bağı köy yönetimleri; kırsal anlamda nüfusun kalabalık olduğı ve bölgesel açıdan kırsal üretime dayalı ekonominin ve sosyal yaşamın geliştiğı bir bölgedir. Ayrıca ülkemizde var olan kırsal yönetim yapılarında görülen sorunların ve avantajların oldukça belirgin bir şekilde hissedildiğı bir alandır. Bu sebeple köy yönetimleri adına yapılan çalışmalarda önemli bulgular elde edilebilmektedir.

Araştırma sahasına yönelik demografik veriler aşağıdaki tablo 1’de belirtilmektedir.

Köyler	TOPLAM NÜFUS	KADIN	ERKEK
Kuzayca	654	324	330
Sarıkent	517	269	248
Paşaköy	718	370	348

Tablo 1: Araştırma Alanı Köy Yönetimi Nüfusları, Kaynak; Yozgat/Şefaati İlçe Nüfus Müdürlüğü Erişim Tarihi: 05.07.2021

Tablo 1’de verilen demografik veriler köy muhtarları ile yapılan yüz yüze görüşmelerde ayrıca muhtarlar tarafından da teyit edilmiştir. Bununla birlikte verilerde görüleceğı üzere köy yönetimlerine bağı yaşayan nüfusun Türkiye geneli köy nüfusu ortalamasının üzerinde olduğı görülmektedir. (Türkiye Geneli Köy Nüfusu Ortalaması: 322,96, data.tüik.gov.tr erişim Tarihi: 10.07.2021.)

Çalışma kapsamında yüz yüze görüşme sağlanan köylerin muhtarlarına yönelik demografik bulgular ise tablo 2’de belirtilmektedir.

İsim Soyisim	Köy	Meslek	Yaş	Görevde Geçirdiği Süre
Hamdi ŞAHİN	Sarıkent	Çiftçi	49	5. Dönemi Seçilme Tarihi: 31.03.2019
Mikayil Bal	Paşaköy	Çiftçi	56	1.Dönemi Seçilme Tarihi: 31.03.2019
Ömer Şaraplı	Kuzayca	Çiftçi	53	1.Dönemi Seçilme tarihi: 06.06.2021

Tablo 2: Köy Muhtarlarına Yönelik Demografik Veriler

Bulgular değerlendirmeye alınırken yapılan görüşmeler neticesinde elde veriler aktarılırken: Kuzayca Muhtarı Ömer Şaraplı'dan alınan bilgiler, "K" şeklinde; Paşaköy Muhtarı Mikayil Bal'dan alınan bilgiler, "P" şeklinde; Sarıkent Muhtarı Hamdi Şahin'den alınan bilgiler, "S", şeklinde belirtilmiştir.

Bu veriler ışığında köy muhtarları ile yapılan görüşmelerde bildirilen Covid-19 vaka ve Covid-19 kaynaklı vefat sayıları ile nüfusa göre oranları aşağıda yer alan Tablo 3'te belirtilmektedir.

Köyler	VAKA SAYISI	VEFAT SAYISI	VAKA NÜFUS ORANI	VEFAT NÜFUS ORANI
Kuzayca	30	4	%4,58	%0,61
Sarıkent	65	2	%12,57	%0,38
Paşaköy	50	4	%6,96	%%0,55

Tablo 3: Araştırma Alanı Köy Yönetimleri Covid-19 Vaka ve Vefat Sayıları (Tarih:05.08.2021)

Tablo 3'te belirtilen köylerde görülen vaka ve vefat sayıları köy yönetimlerinin muhtarları ile yapılan yüz yüze görüşmelerde elde edilmiş verilerdir. Fakat muhtarların hiçbirinin tam sayı olarak vaka ve vefat sayılarına hâkim olmadıkları bu sayıları verirken sadece köy halkı ile yakinen ilişkide olmaları sebebiyle vakaları ve vefatları duyarak müdahale etmeleri yardımcı olmaları sayesinde elde etmişlerdir (P, S, K). Pandemi süreci boyunca kesin veri olarak, muhtarlık

kayıtlarında, vaka vefat sayıları herhangi bir kayda geçirilmemiş il ilçe sağlık müdürlükleri tarafından muhtarlaraya sayılar resmi olarak bildirilmemiştir (P, S, K). Hal böyleyken yapılan araştırmada vaka vefat sayıları ve nüfusa oranları üzerine bilimsel analiz olarak bir çıkarım yapmanın güçlüğü ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla çalışma kapsamında elde edilen vaka ve vefat sayıları muhtarların söz ile belirttiği ortalama rakamlar olmakla birlikte sağlık bilimi ve veri analizi açısından bilimsel bir değerlendirmeye tabi tutulmaksızın kullanılmıştır.

Çalışma konusu kapsamında pandemi sürecinde köy yönetimlerine düşen sorumluluk ve görevler, köy yönetimlerinin desteklenmesi ve Covid-19'un kırsal kesime olan etkilerini değerlendirebilmek adına, Covid-19 kaynaklı vaka ve vefat sayılarının bilimsel analizinden ziyade araştırma alanında vaka ve vefat görülmesi yeterli bulunmuştur.

3.2.2. Araştırma Konusuna Yönelik Bulgu ve Analizler

Çalışmanın bu kısmında elde edilen bulgular: Köy yönetimlerinin Covid-19 salgını sırasında görev, yetki, alt yapı ve imkanlar başlığı altında; köy yönetimlerinin pandemi sürecinde görev ve yetkileri, köylerde sağlık alt yapısı, Covid-19 salgını sırasında köy yönetimlerine ve köylüye sağlan(may)an destekler konuları da irdelenerek bir değerlendirme yapılmıştır.

Covid-19 Salgınında Köy Yönetimlerinde Görev ve Yetkiler Sağlık Alt Yapısı ve Sağlan(may)an Destekler

Çalışma kapsamında yerinde gözlemlenen ve yüz yüze görüşme metodu ile açık kapalı uçlu sorular vasıtasıyla değerlendirilmeye tabi tutulan araştırma alanındaki köylerde, araştırma alanına ilişkin bilgiler başlığı altında belirtildiği üzere, covid-19 kaynaklı vaka ve vefatlar gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın ana temasını oluşturan pandemi sürecinde köy yönetimlerinin durumu aşağıdaki başlıklar altında detaylandırılmaktadır.

Köy Yönetimlerinin Covid-19 Salgınında Görev ve Yetkileri

Çalışma kapsamında yapılan görüşme ve gözlemler neticesinde denilebilir ki muhtarlar; Covid-19 salgının başladığı ilk andan itibaren köy halkı ve yönetimleriyle birlikte salgına karşı alınacak tedbirler başta olmak üzere idari makamlarla sürekli irtibat halinde bulunarak salgının köylerde yayılmasına karşı bir mücadele içinde bulunmuşlardır.

“Kendi aracım ile veya köy bütçesinden yakıtını karşıladığımız araçlarla erzak ve ilaç temini yapıldı.” (S).

“Aşılama çalışmalarında aşı olacak kişi sayısı bildirildi ve aşı için geldiklerinde camiden anons ettirilerek vatandaşlar aşı yaptırmaya davet edildi.” (K).

“Filyasyon ekibi ilaçları sadece başlangıçta getirdi daha sonrasında özel aracım ile ilaç temini gerçekleştirdim.” (P).

Kavramsal çerçeve başlığı altında belirtildiği üzere, köy kanunu kapsamında sayılan zorunlu görevlerde sıtma ile mücadele etmek ve önlem almak hüküm altına alınmıştır. Buradan hareketle köy yönetiminin zorunlu görevleri arasında salgın hastalık mücadelesi ve buna karşın önlem almak sayılabilmektedir. Köy muhtarları da salgın hastalığa karşı, yukarıda belirtilen yüz yüze görüşme notlarından da anlaşılacağı gibi, ek bir maddi kaynak gözetmeksizin, yasal olarak doğrudan bir zorunluluk söz konusu olmamasına rağmen muhtarlığın vermiş olduğu sorumlulukla hasta ve yakınlarına yardımcı olmaya çalışmışlardır. Bu doğrultuda kimi köy yönetimleri köyün dışında ikamet eden kütüğü köye kayıtlı maddi açıdan daha iyi konumda olan şahıslardan bağış dahi almıştır (S). Tüm bunlarla birlikte muhtarlar kendi özel araçları ile çeşitli ihtiyaçları ilçeye gelip giderek karşılamaya çalışmış (P), bazı durumlarda ise köy bütçesine sağlanan gelirler ile özel araçların yakıtları karşılanarak bu ihtiyaçlara cevap verilmeye çalışılmıştır (S).

“Muhtarlar elimiz, kolumuz oldu. Karantinada olması gerekenleri takip etmemizde, cenaze törenlerinde, yurt dışından gelen kişilerin karantina sürelerinin takip edilmesinde, muhtarlarla hep irtibatta olduk.” (J.Tğm. M., E.,A.)

Çalışma kapsamında Şefaati İlçe Jandarma Karakolu ile gerçekleştirilen görüşme neticesinde, Jandarma Karakol Komutanının da belirttiği üzere, denilebilir ki muhtarlar salgın sürecinde kolluk kuvvetleri ile yakın ilişkilerde bulunarak salgının köylerde yıkıcı boyutlara ulaşmasının önüne geçmeye çalışmıştır.

“Köy muhtarlarından evde aşılama gereken kişilerin bilgilerini temin ettik bununla birlikte aşılama çalışmalarında muhtarlara bilgi vererek vatandaşların aşıya davet edilmesini sağladık.” (Dr. Ö.,F., K.)

Çalışma kapsamında Şefaati Toplum Sağlığı Merkezi ile yapılan görüşmede, toplum sağlığı merkezi başkanının da belirttiği üzere, muhtarların aşılama ve vaka vefat durumlarının bildirilmesinde çeşitli sorumluluklar almışlardır. Buradan

hareketle denilebilir ki köy yönetimleri merkezi hükümet tarafından salgın hastalığa karşı görevlendirilen sağlık, kolluk ve idari kurumlarla birlikte süreci yürütmüş ve yönetmişlerdir.

Köylerde Sağlık Alt Yapısı

Çalışma kapsamında yüz yüze görüşme yapılan ve yerinde gözlem metodu benimsenerek ziyaret edilen köy yönetimlerinden alınan bilgilere ve yapılan gözlemlere göre denilebilir ki ülkemizde merkezileşen bir sağlık sistemi kurulmuş ve köylerdeki sağlık alt yapısı merkezi yerlere kaydırılarak ihtiyaca yönelik hizmet götürme hususu benimsenmiştir.

Köyler	Sağlık Ocağı	Sağlık Ocağında Sürekli Çalışan Personel
Paşaköy	Mobil Hizmet Haftada 1 gün Doktor Ziyareti	Yok
Sarıkent	Mobil Hizmet Haftada 1 gün Doktor Ziyareti	1 (bir) Hemşire
Kuzayca	Mobil Hizmet Haftada 1 gün Doktor Ziyareti	Yok

Tablo 4: Çalışma Alanı Köylerdeki Sağlık Alt Yapısı

Tablo 4'te görüleceği üzere çalışma kapsamında araştırma alanı olarak benimsenen ve daha önce de belirtildiği gibi ülkemizde köyde yaşayan nüfus ortalamasına göre daha yoğun nüfusa sahip olan Sarıkent, Paşaköy ve Kuzayca köylerinde; sağlık alt yapısı kapsamında ilk önce değerlendirilecek sağlık ocaklarının hizmet süreleri sınırlandırılmıştır (P, S, K.). Araştırma alanındaki tüm köylerde sağlık ocağı hizmeti aile hekimlerinin haftada bir gün sağlık ocağına gelerek yahut evde bakımı gerekli olan hastaları ziyaret etmesi yolu ile sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra Sarıkent köyünde düzenli olarak çalışan 1 (bir) personel bulunmakla beraber diğer köylerde sadece haftada bir gün sağlık hizmeti sağlanabilmektedir.

Covid-19 Salgını Sürecinde Köy Yönetimlerine Sağlan(mayan) Destekler

Araştırma alanına yönelik olarak salgın sürecinde köy yönetimlerine mali veya idari anlamda yahut köyde ikamet eden vatandaşlara yönelik; özellikle kamu yönetiminin merkezi teşkilatı ve merkeze bağlı kuruluşlar tarafından herhangi bir destek sağlanıp sağlanmadığı da yapılan görüşmelerde değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Konuya yönelik olarak;

“Pandemi sürecinde mali olarak köy yönetimine destek aldınız mı? Mali destek sağlanmışsa nüfusa oranla ne kadardır ve bu destek hangi kurum veya kişiden sağlanmıştır?”

Pandemi sürecinde geçmiş dönemlerden farklı olarak tarım ve hayvancılığa yönelik ne gibi destekler sağlanmıştır? Bu desteklerden köy halkı ne ölçüde yararlandı?”

şeklinde açık uçlu sorular yüz yüze görüşme yapılan muhtarlaraya yöneltilmiştir. Aşağıdaki tabloda özetle bu sorulara köy muhtarlarının vermiş olduğu cevaplar derlenmiştir.

Köyler	Köy Yönetimi Maddi Destek	Köy Yönetimi İdari Destek	Tarım ve Hayvancılığa Yönelik Maddi Destek	Tarım ve Hayvancılığa Yönelik İdari Destek
Paşaköy	Sağlanmadı	Sağlandı	Sağlanmadı	Sağlandı
Kuzayca	Sağlanmadı	Sağlanmadı	Sağlanmadı	Sağlandı
Sarıkent	Sağlanmadı	Sağlandı	Sağlanmadı	Sağlandı

Tablo 5: Salgın Sürecinde Köy Yönetimlerine ve Köy Halkına Sağlan(may)an Destekler

Tablo 5’te özetle belirtildiği üzere köy yönetimleri ile yapılan birbirinden bağımsız görüşmelerde tüm muhtarlar köy yönetimlerine herhangi bir maddi kaynak aktarımının yapılmadığını belirtmişlerdir (P, S, K). Bununla birlikte yine muhtarlardan ikisi idari anlamda kaymakamlık, toplum sağlığı merkezi ve jandarma ile salgın süreci boyunca irtibatta olduklarını özellikle salgın denetimlerinin yapılması konusunda köy yönetimlerine yardımcı olduklarını belirtmişlerdir (P, S). Merkezi hükümet tarafından ise çiftçiler sokağa çıkma yasaklarından muaf tutularak, genel olarak tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan köydeki vatandaşlara idari anlamda bir kolaylık sunularak destek olunmuştur.

4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular betimsel içerik analizi yöntemiyle bir önceki başlıkta aktarılmış olmakla beraber sonuç olarak denilebilir ki: Covid-19 Pandemisi ile birlikte tüm dünyada görülen değişimler ülkemizin de en ücre köşesine kadar kendisini hissettirmiştir. Dünya tarihinde yüz yılda bir rastlanan

böylesi bir pandemiden elbette ki köy yönetimleri de etkilenmiş ve başta sağlık olmak üzere sosyal ve ekonomik yaşantının da olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir. Çalışmada bu etkilere nazaran köy yönetimlerinin üstlenmiş oldukları görevler ve alt yapısal imkanları ele alınarak ülkemizdeki köy yönetimlerinin durum analizi yapılmıştır.

Araştırma Konusuna Yönelik Bulgu ve Analizler başlığı altında köy yönetimlerinin salgın süresince yetki ve görevleri değerlendirilirken belirtilen veriler üzerine; denilebilir ki köy yönetimleri Covid-19 pandemisi süresince yetkiden ziyade çeşitli görevler üstlenmişlerdir. Öyle ki köy yönetimlerine salgın sürecinde ve devamında ek bir yetkilendirme yahut yetki gerektiren bir eylem yüklenmemiş daha ziyade köy muhtarları ve yönetimleri normal şartlar altında sahip oldukları yetkiler ile salgın şartlarında yeni görevler benimsemişlerdir. Toplum sağlığını ve düzenini korumak ve devamlılığını sağlamak adına köy yönetimleri özellikle kamu idareleri ile sürekli iletişimde olmuş ve bununla birlikte köy halkının salgından kaynaklı yaşadıkları sıkıntıları gidermek, özellikle sağlık yönünden ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına özverili bir çalışma yürütmüşlerdir.

Salgın sürecinde elbette ki en başta değerlendirilen konu olarak sağlık sistemi ele alınmaktadır. Dünyadaki örneklerine bakıldığı zaman görece ülkemizdeki sağlık sisteminin salgın sürecinde oldukça başarılı bir yönetim sergilediği söylenebilir. Çalışmanın literatür incelemesi başlığı altında da belirtildiği üzere salgın sürecinde kırsal alandaki durumu analiz etmek adına sağlık alt yapısını değerlendiren çalışmalar açısından da literatürün kısır kaldığı gözlemlenmiştir. Ülkemizdeki sağlık sisteminin merkezileştiği yapılan görüşme ve gözlemler sonucunda da ortaya konulmuştur. Bu hususta denilebilir ki kırdan kente göçün sebeplerinde sağlık hizmetlerinin yetersizliği de büyük bir etkiye sahiptir. Mobil hizmet ile haftada bir gün doktorla görüşme ve sağlık yönünden şikayetini bildirme imkânı olan köy halkı, sağlık hizmetine ulaşım için haftanın geri kalan günlerinde, acil durumlar harici kendi imkanlarıyla, il veya ilçelerdeki hastanelere gitmek durumundadır. Ayrıca araştırma alanı kapsamında görüşme ve gözlem yapılan köylerde eczane de bulunmamakta bu sebeple sağlık ocağı hizmetine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle salgın sürecinde bu ihtiyaç artmış köy halkında Covid-19 hastalığının varlığının tespit edilmesi hastalık bulaşı var ise ilaçlarının temin edilmesi, aşılama çalışmalarının yapılması ve aşının köy halkına ulaştırılması konularında köy yönetimleri çalışmanın bulgularında belirtildiği üzere çeşitli görevler üstlenmek durumunda kalmıştır. Çalışmanın konusu salgın sürecinde köy yönetimlerinin durum analinizi yapmak olsa da öneri olarak

denilebilir ki literatüre katkı sunmak adına, salgın döneminde kırsal sağlık sisteminin değerlendirilmesi hususunda da çalışmalar yapılabilir.

Covid-19 pandemi sürecinde kırsalda yaşamlarını sürdüren kişilere ve köy yönetimlerine sağlanan destekler konusunda; maddi olarak yetersiz ve eksik olmakla birlikte, özellikle idari anlamda gösterilen ilgi açısından değerlendirerek köy yönetimleri (bir muhtar hariç) memnun olduklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle merkezi yönetim tarafından salgın sürecinde köy yönetimlerine sağlanacak destekler konusunda bir bildirim olmadığı için idari anlamda gösterilen destekler muhtarlar ile idari makamların arasındaki ikili ilişkilere dayanmaktadır. Kamu kurumları ile iletişimi daha iyi olan muhtarlar sağlanan bu desteklerden memnun olduklarını belirtmişlerse de bir diğer muhtar *muhatap alınmadık* (K) diyerek durumu özetleme gereği duymuştur. Bununla birlikte köy yönetimlerinin; çalışmanın araştırma alanına ilişkin bilgiler başlığı altında da belirtildiği üzere, köylerindeki vaka ve vefat sayılarına resmi olarak ulaşamadıkları gözlemlenmiş kendilerine bu hususta güncel olarak bildirim yapılmamıştır. Bu durum da köy yönetimleri köydeki varlığı ile köyde yaşayan halkın hastalık durumunu takip etmiş gerekli ihtiyaçları gidermeye çalışmış ve ikili ilişkilerde sağladıkları başarı yahut başarısızlık etmenleri ile salgın sürecini yürütmek durumunda kalmışlardır.

Ülkemizde muhtarlık kurumunun varlığı üzerine yapılan tartışmalara da katkı sunması beklenen bu çalışmada; yapılan araştırma ve görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, köy yönetimleri bir kez daha önemini göstermiştir. Fakat köy yönetimlerinin kırdan kente göçün önüne geçebilmek, tarım ve hayvancılığın 21. yy.'ın şartlarına uygun halde gelişmesini sağlayabilmek adına özellikle maddi açıdan yetersizlikleri göze çarpmaktadır. Ülkemizde kamu yönetimi kırsal kalkınma için çeşitli desteklemeler ve projeler yürütse de köy yönetimlerinin maddi anlamda desteklenemediği ve bu çalışmaların merkezinde yer almadığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu tür desteklemelerin; desteklerden yararlanan proje sunan çiftçi ve hayvancılık ile uğraşan kişiler açısından, bireysel anlamda oldukça başarılı olsa dahi kırsal alanda yaşayan nüfusun tamamına katkı sunmaya uzak kaldığı düşünülmektedir. Özetle bu tartışma hususunda denilebilir ki; köy yönetimleri tüm maddi ve alt yapısal olumsuzluklara rağmen salgın sürecinde varlığını ve bu varlığının değerliliğini köy halkı ve kamu kurumları nezdinde göstermiştir.

Bu çalışma; T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Komisyonu tarafından 30 Mayıs 2021 tarihinde Mertcan ARITÜRK-2021-05-26T14_41_48 başvuru form numarası ile onaylanmış ve T.C. Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 30.06.2021 tarih 23-10 sayı ile etik komisyon onayı alınarak gerçekleştirilmiştir.

KAYNAKÇA

442 Sayılı Köy Kanunu, 1924.

Akpınar R., Halka En Yakın Birim Olan Muhtarlık Müessesesi: İzmir Karşıyaka İlçesinde Nitel Bir Araştırma, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 2017.

Albayrak, A., “Kitap Tanıtımı, Pandemi Sonrası Yeni Kent Anlayışı”, Tabula Rasa Felsefe & Teoloji dergisi Yıl:2020, Sayı:35, Online Yayın, 2021.

Aslan, R., Tarihten Günümüze Epidemiler Pandemiler ve Covid-19, Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi, 2020.

Bayhan, V., Covid-19 Küresel Salgın Bağlamında Gündelik Hayatın Denetimi, Şehir ve Medeniyet Şehir Araştırmaları Dergisi, 2020.

Budak, F., Korkmaz, Ş., Covid-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği, Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, 2020.

Çukurçayır, M.A., Yerel Yönetim Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar, Çizgi Kitabevi, 3. Baskı, Konya, 2015.

Ecemiş, M.,Yeni Köy Kanunu Hazırlanırken, Türk İdare Dergisi, (460), s.1-10, 2008.

Eldem, H., 2015, Yerel Yönetimler Reformunun Bir Parçası Olarak Köy Kanunu Tasarı Taslağı, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2(1), s.39-61.

Erdinç, Y., Covid-19 Aşılı, Türk Aile Hekimliği Dergisi, TAHUD, 24 (4). S.223-234, 2020.

İçişleri Bakanlığı, “81 İl Valiliğine Koronavirüs Tedbirleri Kapsamında Uçak/Otobüs Seferleri Genelgesi”, <https://www.icisleri.gov.tr/81-il-valiligine-koronavirus-tedbirleri-kapsaminda-ucakotobus-seferleri-genelgesi> , 28.03.2020, (Erişim Tarihi: 14.09.2021).

Johns Hopkins Medicine., Coronavirus COVID-19 (SARS-CoV-2), 2020. https://www.hopkinsguides.com/hopkins/view/Johns_Hopkins_ABX_Guide/540747/all/Coronavirus_COVID_19__SARS_CoV_2_ (Erişim Tarihi: 28.07.2021).

Keleş, R., Kentleşme Politikası, İmge Yayınları, 3. Baskı, 1996.

Koçak, Y., Terzi, E., Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Cilt:3, Sayı:3, 2012.

Kutku, R., Yeni Koronavirüs Pandemisi ile İlgili Öğrendiklerimiz, Tanı ve Tedavisindeki Güncel Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum", Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 14(2), 329-344, 2020.

Negiz N., Savaş Yavuzçehre P., "Viral Çağda Kent ve Kentsel Bağışıklık", Gazi Kitabevi, Ankara, 2021.

Önder, K., Didem K.İ., Adem, K., COVID-19 Aşılıları, 165-176, 2021. <https://www.researchgate.net/publication/350709840> (Erişim Tarihi: 18.07.2021).

Özduru, B., H., "Covid-19 ve Şehirler", İdeal Kent Yayınları, Ankara, 2020.

Ulusoy, A., Akdemir, T., Mahalli İdareler, Seçkin Yayınları, Ankara, 2013.

Sezer, Ö., Görmez, K. (edt), Yerel Yönetimler, Orion Kitabevi, Ankara, 2015.

Sürer A.,G., Covid-19 Sürecinde Kentten Kırsala Dönüş, Kapadokya Coğrafya Dergisi, 2021.

Sharma O, Sultan AA., Ding H, Triggler CR. A Review of the Progress and Challenges of Developing a Vaccine for COVID-19. Front Immunol. 585354, 2020.

Toprak, Z. Yerel Yönetimler, Nobel Yayınevi, Ankara, 2006.

WHO., Q&A on coronaviruses (COVID-19), 2020. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses> (Erişim Tarihi: 3 Mayıs 2020).

WHO., Naming The Coronavirus Disease (Covid-19) and the Virus That Causes it., 2020. [https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical/guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical/guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it) (Erişim Tarihi: 29.07.2021).

Wu T., Liu Q., Yang Z., The SARS-CoV-2 Outbreak: What We Know, Int J Infect Dis, S1201-9712(20)30123-5, 2020.